

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laeiksi pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta ja opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 37/1997 vp laeiksi pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta ja opintotukilain 6 §:n muuttamisesta. Eduskunnalle on työasiainvaliokunta antanut asiasta mietintönsä n:o 8/1997 vp.

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuudet yleissivistävien opintojen

oikeuttamiseksi aikuisopiskelun toimeentuloturvaan ja samalla varmistaa koulutustarjonnan kehittämisen siten, että syntyy korkeatasoista, vähintään 20 opintoviikon koulutusta, jossa työllistymistä edistävää yleissivistävää koulutusta jäsentyy ammattisuuntautuneeksi koulutukseksi ja uuden oppimiseksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

pitkäaikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Tämän lain mukaisesti turvataan pitkään työttömänä olleen, Suomessa asuvan toimeentulo. Toimeentulon turvaamisen edellytyksenä on, että työttömänä ollut hakeutuu omaehtoiseen, ammatillisia valmiuksiaan edistävään koulutukseen. Toimeentulo turvataan maksamalla tukea koulutuksen ajalta.

2 §

Toimeenpano

Tässä laissa tarkoitettu koulutus rahoitetaan ja järjestetään opetusministeriön hallinnonalalla. Koulutusaikaisen tuen toimeenpanoa johtaa ja valvoo työministeriö. Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo menettelyä, jota noudatetaan tukea myönnettäessä ja maksettaessa.

Koulutusaikaisen tuen myöntämisestä ja maksamisesta huolehtivat kansaneläkelaitos ja työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitetut työttömyyskassat.

3 §

Omaehtoisen opiskelun tuki

Koulutusajalta opiskelijalla on oikeus koulutukseen työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti tai työmarkkinatukeen siten kuin työmarkkinatuesta annetussa laissa (1542/1993) tai sen nojalla työvoimapoliittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvan oikeudesta säädetään, jollei tässä laissa tai sen nojalla toisin säädetä.

Opiskelijalla ei ole oikeutta saada työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 17 tai 27 §:ssä taikka työmarkkinatuesta annetun lain 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuja etuuksia.

4 §

Tuen saamisen yleiset edellytykset

Edellä 3 §:ssä tarkoitettuun tukeen on oikeus sillä, joka aloittaa päätoimisen ammatillisia valmiuksiaan edistävän koulutuksen.

Tukeen on oikeus myös sillä, joka ryhtyy päätoimisesti jatkamaan ennen työttömyytään keskeytyneitä, ammatillisia valmiuksiaan edistäviä opintoja.

Tuen saamisen edellytyksenä on lisäksi, että hakija on koulutuksen aloittaessaan

1) työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa;

2) pitkäaikaistyötön, joka on viimeisten 24 kuukauden aikana ollut yhteensä 12 kuukautta työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa; sekä

3) ansainnut välittömästi edeltäneiden 18 vuoden aikana työntekijän eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä yhteensä vähintään 12 vuotta, jolloin lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaisissa (134/1962) tarkoitetuissa työsuhteissa saatujen ansioiden perusteella aika, jona eläkettä on ansaittu, lasketaan niin kuin sanotun lain 4 §:n 6 momentissa säädetään.

Edellä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettu 18 vuoden aika pitenee ajalla, jolta henkilölle on maksettu sairausvakuutuslain (364/1963) mukaista äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka erityishoitorahaa sellaiselta ajalta, jolta henkilö ei ole ansainnut 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua eläkettä.

Opiskelijavalinnoista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään tai määrätään.

5 §

Ammatillisia valmiuksia edistävä koulutus

Ammatillisia valmiuksia edistävänä koulutuksena pidetään julkisen valvonnan alaisessa oppilaitoksessa järjestettävää yhdenjaksoista, vähintään 20 opintoviikon laajuista koulutusta, joka:

1) johtaa ammatilliseen perustutkintoon, opistoasteen tutkintoon tai ammattikorkeakoulututkintoon;

2) valmistaa näyttötutkintona suoritettavaan ammatti- tai erikoisammattitutkintoon tai ammatilliseen perustutkintoon; taikka

3) aikaisemmin alempana tai ylempään korkeakoulututkintoon tähdänneellä mutta nämä opintonsa ennen 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua työttömyyttään keskeyttäneellä johtaa samaan tutkintoon.

Jos yleissivistävän koulutuksen puuttuminen on esteenä työllistymiselle tai osallistu-

miselle ammatilliseen koulutukseen ja koulutuksen tarve todetaan työllisyyslain 17 §:ssä tarkoitetussa työllistymissuunnitelmassa, peruskoulun oppimäärän suorittaminen tai lukion oppimäärän loppuunsaattaminen rinnasteaan 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen.

Ammatillisia valmiuksia edistävänä koulutuksena pidetään myös vähintään 20 opintoviikon laajuista ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksessa annetussa laissa (1138/1996) tarkoitettua lisäkoulutusta sekä ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa järjestettyjä vastaavanlaajuisia erikoistumisopintoja.

6 §

Koulutuksen päätoimisuus

Päätoimisena koulutuksena pidetään ammatillisen oppilaitoksen, lukion tai kansanopiston päiväopetuksena järjestettyjä opintoja sekä korkeakoulututkinnon suorittamiseen tähtäävää opiskelua.

Muuta koulutusta pidetään päätoimisena, jos koulutus- tai opetussuunnitelman edellyttämä työmäärä on keskimäärin vähintään 25 opetustuntia viikossa tai keskimäärin kolme opintoviikkoa kuukaudessa.

7 §

Tukeen oikeuttava aika

Tässä laissa tarkoitettua tukea maksetaan koulutuksen ajalta enintään kaksi vuotta. Tukea ei kuitenkaan makseta 31 päivän joulukuuta 1999 jälkeiseltä ajalta.

Tukea maksetaan myös lomajaksoilta koulutuksen aikana.

8 §

Opiskelijan velvollisuudet

Opiskelijan tulee säännöllisesti osallistua koulutus- tai opetussuunnitelman mukaiseen koulutukseen.

Säilyttääkseen oikeuden tukeen opiskelijan tulee edistyä opinnoissaan. Siitä, milloin opinnoissa edistyminen korkeakoulussa katsotaan riittäväksi, säädetään asetuksella.

Jos opiskelija on ollut poissa koulutus- tai opetussuunnitelman mukaisesta koulutukses-

ta siten, ettei hän ilmeisesti kykene hyväksyttävästi suoriutumaan suunnitelman mukaisista opinnoista, tai jos hän on muuten olennaisesti laiminlyönyt opintojaan, koulutuksen katsotaan keskeytyneen.

9 §

Opiskelijan tietojenantovelvollisuus

Opiskelijan on esitettävä tuen maksajalle selvitys tuen suuruuteen vaikuttavista tuloista ja muutoksista, ilmoitettava koulutuksen aloittamisesta ja keskeyttämisestä sekä annettava tuen maksamista varten muut tarpeelliset tiedot.

Opiskelijan on esitettävä työvoimatoimistolle selvitys koulutuksen aloittamisesta sekä koulutuksen laajuudesta ja sisällöstä.

10 §

Työvoimatoimiston tietojenantovelvollisuus

Työvoimatoimiston tulee ilmoittaa tuen maksajalle tiedot koulutuksen aloittaneista, 4 §:n 1 momentissa, 4 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa sekä 5 ja 6 §:ssä säädettyjen edellytysten täytymisestä sekä annettava työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 21 §:n 3 momentissa tarkoitetut tiedot.

Työmarkkinatukiasiassa ilmoitukseen sovelletaan, mitä työmarkkinatuesta annetun lain 3 §:n 3 momentissa ja sen nojalla sekä mainitun lain 34 §:ssä säädetään työvoimapolitiittisesta lausunnosta.

11 §

Oppilaitoksen tietojenantovelvollisuus

Oppilaitoksen on viipymättä ilmoitettava tuen maksajalle ja työvoimatoimistolle koulutuksen päättymisestä tai keskeytymisestä. Opiskelijalle on ennen ilmoituksen tekemistä varattava tilaisuus selvityksen antamiseen asiasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden toteuttamiseksi työttömyyskassa ja kansaneläkelaitos toimittavat massaluovutuksena oppilaitokselle niiden opiskelijoiden nimet ja henkilötunnukset, joille on myönnetty tämän lain nojalla koulutus- tai työmarkkinatukea.

12 §

Työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain ja työmarkkinatuesta annetun lain soveltaminen

Jollei tästä laista muuta johdu, tukeen ja tukea koskevaan asiaan sekä muutoksenhaakuun sovelletaan, mitä työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 2 §:ssä sekä 5 ja 6 luvussa säädetään koulutustuesta ja koulutustukea koskevasta asiasta sekä mitä työmarkkinatuesta annetussa laissa säädetään työmarkkinatuesta ja työmarkkinatukea koskevasta asiasta. Mitä työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 31 §:ssä säädetään koulutuspalvelujen tuottajasta, koskee myös oppilaitosta.

13 §

Tuen rahoitus

Tuki maksetaan valtion varoista valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetulla määrärahalta.

Tämän lain mukaisesta toiminnasta kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassoille aiheutuvat hallintokulut luetaan niiden omiksi hallintokustannuksiksi.

Valtion on suoritettava kansaneläkelaitokselle ja asianomaisille työttömyyskassoille ennakkoa.

Valtion rahoituksen ja ennakon suorittamisesta ja maksamisenmenettelystä säädetään asetuksella.

14 §

Muulla laissa olevien viittaussäännösten soveltaminen

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä viitataan työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaiseen koulutustukeen, ansiotukeen tai työmarkkinatuesta annetun lain mukaiseen työmarkkinatukeen, viittauksen katsotaan tarkoittavan tämän lain mukaista tukea, jollei tästä laista muuta johdu.

Mitä työttömyysturvalain 13 §:n 5 momentissa ja 16 §:n 9 momentissa säädetään koulutuksen lukemisesta työssäoloehtoon, ei sovelleta tämän lain perusteella maksettuaan tukeen.

15 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Lakia sovelletaan koulutukseen, joka alkaa lain tultua voimaan ja viimeistään 31 päivänä heinäkuuta 1998.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

16 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1997. Lain 14 §:n 2 momentti on voimassa vuoden 1998 loppuun.

Laki

opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 6 §:n 12 ja 13 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1665/1995, sekä
lisätään 6 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1665/1995 ja laissa 1133/1996, uusi 14 kohta seuraavasti:

6 §

Opintotuen saamisen rajoitukset

Opintotukea ei myönnetä sille, joka:

12) saa vieraan valtion opintotukea, jota myönnetään maassa pysyvästi asuvalle;

13) saa vuorotteluvapaakokeilusta annetun lain (1663/1995) mukaista vuorottelukorvausta; taikka

14) saa pitkäaikaistyöttömän omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetussa laissa (/1997) tarkoitettua koulutusaikaista tukea.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1997.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 1997
